(NON (NON (NON PLUS ULTRA)]): Plus Ultra del Plus Ultra

En el món antic, el mapa mental tenia un tall net: a les Columnes d'Hèrcules, al llindar de Gibraltar, el món grecollatí imaginava el final del món conegut. **Non plus ultra** no era només una frase: era una prohibició simbòlica, la idea que més enllà del límit ja no hi havia res.

A començaments del segle XVI, aquest límit canvia de signe. El **1516**, Carles adopta la divisa **Plus oultre / Plus ultra**: el pas de "fins aquí" a "cap enfora", del tabú a la consigna d'obertura. I aquí cal un primer matís: això no neix d'una "Espanya" homogènia ja feta, sinó d'un món **dinàstic i europeu** (Borgonya-Habsburg) i d'una realitat peninsular i atlàntica plural, amb agents i interessos diversos.

La prova definitiva arriba de seguida: **1519–1522**. L'expedició que inicia **Magallanes** i culmina **Elcano** no només "va més enllà"; porta el *plus ultra* fins al seu màxim físic: **tanca el globus** com a esfera navegable. És el moment en què la lògica es gira sobre ella mateixa: el *Plus Ultra* geogràfic triomfa tant que s'autolimita. Un cop el món és recorregut i tancat com a circuit, ja no hi ha un "més enllà" terrestre; qualsevol direcció, tard o d'hora, retorna al punt de partida. Aquí neix el que jo en diria un **Non Plus Ultra II**, ja no local (Gibraltar) sinó **planetari**: no perquè el món sigui petit, sinó perquè el món ja és complet.

Per això veig una **inconsistència** en el lema si no es reforma: mantenir **Plus Ultra** com si fos promesa d'infinit geogràfic és anacrònic després de **1522**. Es pot salvar com a metàfora (excel·lència, progrés, ambició), però ja no és veritat com a geografia. La versió coherent, si es volgués ser rigorós amb el propi resultat, hauria estat reanomenar l'etapa posterior com a **Non Plus Ultra Empire**: l'imperi que ja no pot "anar més enllà" del món perquè, precisament, l'ha convertit en mapa i esfera tancada.

I aquí hi ha la paradoxa final: aquest **Non Plus Ultra II** és, en realitat, un **Plus Ultra del Plus Ultra**. Anar tan lluny que el concepte mateix de "més enllà" col·lapsa i reapareix com a límit global. La culminació del lema n'esdevé la seva nova frontera.

(En segon pla, també hi ha un altre detall revelador: aquest relat no és tan "monolític" com sovint es ven. Magallanes és portuguès navegant sota bandera castellana; la gènesi del lema és dinàstica; l'empresa és atlàntica i composta. L'homogeneïtzació nacional ve després, quan el relat ho redueix tot a un únic subjecte. Castella no tenia els mariners ni navegants que la Corona d'Aragó i Portugal sí)

En el mundo antiguo, el mapa mental tenía un corte tajante: en las Columnas de Hércules, junto a Gibraltar, el imaginario grecorromano situaba el final del mundo conocido. **Non plus ultra** no era solo una frase: era un límite simbólico, la idea de que más allá ya no había nada.

A comienzos del siglo XVI ese límite se invierte. En **1516**, Carlos adopta la divisa **Plus oultre / Plus ultra**: el paso del "hasta aquí" al "hacia fuera", del tabú a un programa de apertura. Y aquí entra un matiz importante: esto no nace de una "España" homogénea y cerrada, sino de un contexto **dinástico y europeo** (Borgoña-Habsburgo) y de una realidad peninsular y atlántica plural, con actores diversos.

La prueba definitiva llega enseguida: **1519–1522**. La expedición que inicia **Magallanes** y culmina **Elcano** no solo va "más allá"; lleva el impulso del *plus ultra* al extremo físico: **cierra el globo** como esfera navegable. Aquí la lógica se da la vuelta: el *Plus Ultra* geográfico triunfa tanto que se agota. Una vez el mundo queda recorrido y convertido en circuito, ya no existe un "más allá" terrestre; cualquier ruta, tarde o temprano, devuelve al punto de partida. Es lo que llamaría un **Non Plus Ultra II**, ya no local (Gibraltar) sino **planetario**: no porque el mundo sea pequeño, sino porque el mundo ya está completo.

Por eso veo una **inconsistencia** en el lema si no se reforma: mantener **Plus Ultra** como si siguiera prometiendo geografía infinita es anacrónico después de **1522**. Puede sobrevivir como metáfora (excelencia, ambición, progreso), pero ya no como

verdad geográfica. Si se quisiera ser plenamente consecuente con el resultado, lo coherente habría sido renombrar la fase posterior como **Non Plus Ultra Empire**: el imperio que ya no puede "ir más allá" del mundo porque, precisamente, lo ha cerrado como mapa y esfera.

Y ahí está la paradoja final: ese **Non Plus Ultra II** es, en realidad, un **Plus Ultra del Plus Ultra**. Ir tan lejos que el concepto mismo de "más allá" colapsa y reaparece como un límite global. La culminación del lema se convierte en su nueva frontera.

(De fondo, además, el relato no es tan monolítico como suele venderse: Magallanes es portugués al servicio de Castilla; la genealogía del lema es dinástica; la empresa es atlántica y compuesta. La homogeneización nacional llega después, cuando se reduce todo a un único sujeto.)

In the ancient world, the mental map had a hard edge: at the Pillars of Hercules near Gibraltar, the Greco-Roman imagination placed the end of the known world. **Non plus ultra** was not just a phrase; it was a symbolic prohibition—beyond this point, there is nothing.

In the early sixteenth century, that boundary flips. In **1516**, Charles adopts **Plus oultre / Plus ultra** as a personal device: the move from "up to here" to "outward," from taboo to an opening program. A crucial nuance follows: this does not begin from a finished, homogeneous "Spain," but from a **dynastic and European** setting (Burgundian-Habsburg) and from a plural Atlantic reality with multiple actors and agendas.

The decisive proof comes immediately: **1519–1522**. The expedition begun by **Magellan** and completed by **Elcano** does more than go "further"; it drives *plus ultra* to its physical maximum and **closes the globe** as a navigable loop. Here the logic turns on itself: geographic *Plus Ultra* succeeds so completely that it exhausts its own meaning. Once the world is traversed and made into a circuit, there is no terrestrial "beyond" left—any route, sooner or later, returns to the starting point. This is a **Non Plus Ultra II**, no longer local (Gibraltar) but **planetary**: not because the world is small, but because it is now complete.

That is why the unreformed motto becomes logically strained. After **1522,** keeping **Plus Ultra** as if it still promised endless geography is anachronistic. It can survive as metaphor (excellence, ambition, progress), but not as literal geography. If one wanted full conceptual consistency, the post-1522 phase should be renamed **Non Plus Ultra Empire**: an empire that can no longer go "beyond" the world precisely because it has turned the world into a closed map and sphere.

The final paradox is the point: this **Non Plus Ultra II** is a **Plus Ultra beyond Plus Ultra**. Going so far that the very idea of "beyond" collapses and reappears as a global limit. The motto's fulfillment becomes its new frontier.

(In the background, the story is less monolithic than later national narratives suggest: Magellan is Portuguese sailing under Castilian authority; the motto's genealogy is dynastic; the enterprise is Atlantic and composite. The homogenizing national frame comes later, when everything is compressed into a single subject.)